

Vlaams
Parlement

ingediend op **497** (2020-2021) – Nr. 2
16 november 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Stijn De Roo

over het ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 19 mei 2006
betreffende de Winwinlening,
wat betreft het Vriendenaandeel

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts, Sihame El Kaouakibi;
Johan Danen, Ann De Martelaer;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

497 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Algemene bespreking	6
3. Artikelsgewijze bespreking	8
4. Eindstemming.....	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie besprak op 12 november 2020 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft het Vriendenaandeel.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting

Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, licht het ontwerp van decreet toe.

De minister verwijst naar de bespreking in de commissievergadering van 17 september 2020 van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft de COVID-19-Winwinlening (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 447/2). Dat ontwerp van decreet werd op 30 september 2020 door de plenaire vergadering goedgekeurd (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 447/3). Het was het eerste deel van een tweeluik, dat nu wordt gevolgd door een aanpassing van het decreet betreffende de Winwinlening voor het luik Vriendenaandeel.

Terwijl de Winwinlening een achtergestelde lening is, wil de Vlaamse Regering met het Vriendenaandeel particulieren aanmoedigen om in het kapitaal van een kmo te stappen. Toch zijn er belangrijke raakpunten tussen de twee:

- de Winwinlening en het Vriendenaandeel zijn gebaseerd op dezelfde kerngedachte: spaargeld mobiliseren om de solvabiliteit van de Vlaamse kmo's te ondersteunen;
- voor beide instrumenten gelden dezelfde bedragen. Het jaarlijkse belastingkrediet en de plafonds zijn dezelfde;
- ook het Vriendenaandeel wordt door PMV geoperationaliseerd. Dat is volgens de minister een belangrijk voordeel, aangezien uit de cijfers van de Winwinlening blijkt dat de doelgroep goed vertrouwd is met de bestaande werkwijze en met PMV als aanspreekpunt. Op die manier kan de opstart van het Vriendenaandeel voortbouwen op het bestaande succes van de Winwinlening.

Om die redenen wordt het Vriendenaandeel juridisch ook aan het bestaande decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening toegevoegd.

De minister neemt in haar toelichting ook al de inhoud van het ontwerp van uitvoeringsbesluit over het Vriendenaandeel mee. Dat ontwerp van besluit zal voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd zodra het ontwerp van decreet de goedkeuring van de commissie heeft gekregen.

Wat is het Vriendenaandeel?

Met het Vriendenaandeel wil de Vlaamse Regering familie en vrienden aanmoedigen om aandelen te verwerven van een Vlaamse kmo. Het moet gaan om nieuwe aandelen op naam die de kmo uitgeeft. Er is dus geen belastingvoordeel voor de overdracht van bestaande aandelen. Dat is logisch, want daarmee haalt de onderneming geen nieuwe middelen op. Het Vriendenaandeel kan alleen verworven worden door een inbreng in geld.

De houder van een Vriendenaandeel krijgt een belastingkrediet van 2,5 procent op het bedrag dat hij investeert. Hij kan zo maximaal 75.000 euro fiscaalvriendelijk investeren. Een onderneming kan er op haar beurt maximaal 300.000 euro mee ophalen. Anders dan bij de Winwinlening is er geen eenmalig belastingkrediet in geval van een eventueel faillissement van de onderneming.

De Vriendenaandeelhouder geniet dit belastingvoordeel gedurende maximaal vijf jaar, als hij de aandelen gedurende die periode ook aanhoudt. Als hij de aandelen eerder overdraagt, bijvoorbeeld door een verkoop of een schenking, wordt het belastingvoordeel pro rata berekend, naargelang het aantal dagen dat hij de aandelen in het belastbaar tijdperk heeft aangehouden.

Wat zijn de voorwaarden waaraan de Vriendenaandeelhouder moet voldoen?

Uiteraard zijn er voor de aandeelhouder een aantal voorwaarden verbonden aan de toekenning van het fiscale voordeel. Die zijn zoveel mogelijk gespiegeld aan de Winwinlening:

- de Vriendenaandeelhouder moet een natuurlijke persoon zijn, die niet handelt in het kader van zijn beroepswerkzaamheid. Hij mag ook geen werknemer of bestuurder van de betrokken vennootschap zijn;
- het ontwerp van decreet voorziet ook in de mogelijkheid dat bestaande aandeelhouders intekenen op een Vriendenaandeel van de vennootschap waarvan zij reeds aandeelhouder zijn. Dat geldt alleen voor kleine aandeelhouders, die bij de intekening niet over meer dan 10 procent van de aandelen of de stemrechten beschikken. De Vlaamse Regering wil mensen die al beperkt aandeelhouder zijn en de vennootschap verder financieel willen ondersteunen, niet uitsluiten van het toepassingsgebied van het Vriendenaandeel. Op die manier wil de Vlaamse Regering ook inspelen op de noden van lokale coöperatieve initiatieven, bijvoorbeeld in de hernieuwbare energie;
- de aandeelhouder mag de twee jaar die voorafgaan aan de intekening niet als aandeelhouder zijn uitgetreden ten laste van het vennootschapsvermogen. Dit om te voorkomen dat men de vennootschap zou verlaten en er weer instappen, louter omwille van het fiscale voordeel.

Wat zijn de voorwaarden voor de vennootschap?

Ook de vennootschap die de Vriendenaandelen uitgeeft, moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Daarbij is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de voorwaarden die gelden voor de federale taxshelter:

- de vennootschap moet ten eerste een niet-beursgenoteerde kmo zijn. Een beursgenoteerde vennootschap beschikt in principe over andere mogelijkheden om kapitaal op te halen;
- de vennootschap mag in de twee jaar voorafgaand aan de uitgifte van de Vriendenaandelen geen kapitaalvermindering hebben doorgevoerd. Dat is volgens de minister logisch, de bedoeling van de maatregel is net de solvabiliteit van de vennootschap te versterken. Dit verbod blijft daarom ook gelden voor de volledige duur van het belastingkrediet, tot vijf jaar na de uitgifte van de Vriendenaandelen;
- het bedrag dat een vennootschap ophaalt met Vriendenaandelen mag niet gebruikt worden om dividenden uit te keren. Dat is opnieuw logisch aangezien het juist de bedoeling is om de kapitaalstructuur van de vennootschap te versterken. Voor de rest blijft het voor de vennootschap wel mogelijk om dividenden uit te keren als zij Vriendenaandelen heeft uitgegeven, voor zover er daarvoor winst beschikbaar is. Alleen mag het opgehaalde kapitaal van de Vriendenaandelen daar zelf niet voor worden gebruikt;
- er worden een aantal soorten vennootschappen uitgesloten, met name de beleggingsvennootschappen, thesaurie- of financieringsvennootschappen, vastgoedvennootschappen en managementvennootschappen. Verder gelden voor alle vennootschappen dezelfde regels als in de federale taxshelter met betrekking tot deelnemingen in en betalingen aan vennootschappen in belastingparadijzen. Deze regels, en de uitsluiting van bepaalde soorten vennootschappen, gelden eveneens voor de volledige duur van het fiscale voordeel;
- een belangrijk aspect, dat niet in het decreet maar in het uitvoeringsbesluit zal worden geregeld, is de verplichte tussenkomst van een bedrijfsrevisor of een

externe accountant bij de uitgifte van Vriendenaandelen. Die moet het verslag over de uitgifteprijs positief beoordelen. Dat is een belangrijke bescherming voor kandidaat-aandeelhouders, die op die manier weten dat zij kunnen vertrouwen op de juistheid van de cijfers die de vennootschap voorlegt.

Kan men het Vriendenaandeel cumuleren met andere belastingvoordelen?

De cumul van het Vriendenaandeel met de federale taxshelter wordt in het ontwerp van decreet uitdrukkelijk uitgesloten.

Het ontwerp van decreet bepaalt ook dat men de bedragen die men zelf als kredietnemer van een Winwinlening heeft verkregen, niet kan gebruiken om in te tekenen op Vriendenaandelen. Dat is volgens de minister logisch, anders zou er een carrousel ontstaan.

De plafonds van de Winwinlening en het Vriendenaandeel kunnen niet worden gecumuleerd. Men kan binnen de maxima van 75.000 euro per aandeelhouder of kredietgever en 300.000 euro per onderneming echter wel vrij de samenstelling van de korf bepalen, bijvoorbeeld een deel van het bedrag als achtergestelde lening verstrekken en een ander deel als kapitaal.

2. Algemene bespreking

Tussenkomsten van de leden

Maurits Vande Reyde zegt dat de Open Vld-fractie het ontwerp van decreet volledig steunt. Het is ook deels op vraag van het parlement tot stand gekomen. Het is volgens het lid een heel goede manier om middelen die nu op een spaarrekening staan, te activeren voor de lokale economie, zijnde de ondernemer op de hoek en de lokale kmo. Die hebben middelen nodig om deze moeilijke periode te overbruggen. Veel bedrijven zijn fundamenteel gezond, maar hebben zuurstof nodig om deze historische crisis door te komen. Er zijn al maatregelen genomen en er worden er nog voorbereid. Het Vriendenaandeel is volgens het lid een goede maatregel, die ook na de coronacrisis kan worden aangehouden. Het instrument maakt het voor mensen mogelijk om te investeren en daar ook nog een klein fiscaal voordeel uit te halen. Belangrijk is dat de maatregel de mindshift richting investeren in bedrijven bevordert eerder dan geld op de spaarrekening te laten staan.

Maurits Vande Reyde is ook tevreden dat de minister snel werk heeft gemaakt van de uitwerking van dit instrument. Het was ook een van de aanbevelingen voor het relanceplan.

Het lid leest in de adviezen bij het ontwerp van decreet wel bedenkingen bij het geraamde budget. Heeft de minister ingecalculiseerd dat er voldoende middelen zijn om de vraag aan te kunnen?

Een goed instrument betekent nog niet dat het bekend is bij de doelgroep. Hoe wil de minister het Vriendenaandeel in de markt zetten? Er worden infosessies over de steunmaatregelen gepland bij de lokale besturen en deze maatregel kan daarbij in de kijker worden gezet. Ook onlinecampagnes kunnen daarbij helpen, aldus Maurits Vande Reyde.

Björn Rzoska deelt mee dat ook de Groenfractie het ontwerp van decreet zal steunen. Het is inderdaad een interessant instrument om spaargeld te mobiliseren, waarbij zowel de ondernemer als de investeerders voldoende worden beschermd. De maatregel moet het voor kleine en middelgrote ondernemers mogelijk maken op relatief gemakkelijke manier extra middelen binnen te halen. Nu de rente op

spaarboekjes laag staat, zijn ook heel wat kandidaat-investeerders op zoek naar een alternatief.

Els Sterckx meent dat het Vriendenaandeel past in een strategie om slapend spaargeld te mobiliseren en alle soorten ondernemingen verder te ondersteunen om door de crisis te komen. De solvabiliteit van de ondernemingen moet blijvend worden ondersteund in de nasleep van de pandemie. Zowel grote als kleine bedrijven, in alle sectoren, kunnen er gebruik van maken.

Namens de Vlaams Belangfractie maakt het lid toch ook enkele kanttekeningen. Er wordt opnieuw een fiscaal voordeel ingevoerd, terwijl er al een grote versnippering is. De Nationale Bank wijst ook op de kost van het belastingvoordeel tegenover de beperkte effectiviteit daarvan. De werknemersorganisaties in de SERV volgen deze redenering en zijn bijgevolg geen grote voorstander van het Vriendenaandeel.

Het is voor het lid ook niet duidelijk of deze maatregel voldoende aantrekkelijk is om spaarders aan te zetten er gebruik van te maken. Met risicokapitaal is dat altijd moeilijk in te schatten. De effectiviteit van de maatregel moet uiteraard nog worden opgevolgd. Het succes zal kunnen worden gemeten aan het gebruik van het instrument in verhouding tot de kost. De Vlaams Belangfractie zal dit mee opvolgen.

Ondanks deze bedenkingen zal de fractie van *Els Sterckx* het ontwerp van decreet steunen. Wegens de solvabiliteitsproblemen die zich in deze periode voordoen, is het nodig alle zeilen bij te zetten om de Vlaamse ondernemingen gezond te houden.

Philippe Muyters zegt dat de N-VA-fractie het ontwerp van decreet volledig steunt. Het ontwerp kadert in de aanpak van de coronacrisis en de vraag naar kapitaal en gezonde financiering van bedrijven.

Robrecht Bothuyne stelt dat ook de CD&V-fractie achter het ontwerp van decreet staat. Het lid dankt de minister voor het snelle initiatief en voor de afstemming van het ontwerp van decreet met het advies dat door de federale minister van Financiën werd uitgebracht. Het kan daardoor kaderen in de initiatieven die op het federale niveau worden genomen om de economie en de bedrijven te ondersteunen.

Het lid sluit zich ook aan bij de vraag van *Maurits Vande Reyde* om het Vriendenaandeel goed in de markt te zetten. Het is niet omdat het een goed instrument is dat het ook wordt gebruikt. Het Vriendenaandeel moet onder de aandacht van de ondernemer en de kandidaat-investeerders worden gebracht. Hoe zal de minister die communicatie aanpakken?

Antwoord van de minister

Minister *Hilde Crevits* is tevreden met de algemene appreciatie voor het ontwerp van decreet. Dat is ook een waardering voor de medewerkers die het instrument technisch en operationeel op punt hebben gesteld. De Vlaamse administratie, in dit geval VLAIO, is in deze turbulente tijd hard aan het werk om na te gaan hoe ze op de best mogelijke manier ondernemingen kan ondersteunen en hoe aan acute financieringsbehoeften tegemoet kan worden gekomen.

De minister antwoordt dat er een inschatting werd gemaakt van de middelen die nodig zijn om de vraag aan te kunnen. Indien er meer middelen nodig zijn, zullen er meer worden uitgetrokken. Indien het instrument succesvol wordt, kan het niet zonder meer worden stopgezet.

De minister kondigt aan dat er een grote communicatiecampagne komt over de verschillende instrumenten. Deze campagne kan uiteraard pas starten wanneer het ontwerp van decreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit definitief zijn goedgekeurd. Er zal dus veel aandacht gaan naar het in de markt zetten van het Vriendenaandeel.

De minister reageert nog op de opmerking over versnippering. Er is al een globaal pakket met achtergestelde leningen en aandelen en nu komt er een nieuwe mogelijkheid bij voor burgers om kmo's te ondersteunen. Die mogelijkheden worden in één decreet opgenomen en het is telkens PMV/z die instaat voor de operationalisering van die maatregelen, net om versnippering te voorkomen.

De doelgroep is deels dezelfde als die van de Winwinlening. Maar het is van belang daar goed over te communiceren en de verschillen te duiden. De minister kan nog melden dat er in de maand oktober 2020 alleen al 375 dossiers voor een Winwinlening zijn ingediend. Dat is een stijging van 84 procent ten opzichte van oktober 2019. In iets minder dan de helft van de dossier wordt de flexibele looptijd toegepast, ook die wijziging beantwoordt dus aan een behoefte. Ongeveer een vijfde van de aanvragen hanteert de nieuwe, hogere plafonds. Van de verspoeling van de voorwaarden voor een Winwinlening wordt dus wel degelijk gebruikgemaakt.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 tot en met 14 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 15 stemmen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 15 stemmen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Stijn DE ROO,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

kmo	kleine of middelgrote onderneming
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
PMV/z	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen voor zelfstandigen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen